

הלכות מילה פרק ב (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום שיעור: הלכות מילה, פרק ב' (ספר אהבה)

הלכה א: מי כשר למול

דברי הרמב"ם: "הכל כשרין למול, ואפילו ערל ועבד וקטן ואשה — הרי אלו מוהלין במקום שאין איש. אבל גוי לא ימול כלל, ואם מל אין צריך לחזור ולמולו שנית."

פשט:

כל יהודי רשאי למול — אפילו ערל (יהודי שאינו נימול בעצמו), עבד, קטן, או אשה — אך רק "במקום שאין איש". גוי לא ימול לכתחילה, אבל בדיעבד אם כבר מל, אין צורך לחזור ולמול.

חידושים והסברות:

1) ברית מילה אינה צריכה כוונה לשמה מהמוהל:

ברית מילה שונה ממצוות אחרות (כמו תקיעת שופר) שבהן נדרשת כוונה לשמה מבר-חיובא. כאן כשר אפילו ערל, עבד, קטן, או אשה — אנשים שאינם באותו חיוב. זה מראה שהמצוה מתמקדת יותר בתוצאה — שהילד יהיה נימול — ולא במעשה המוהל עצמו.

2) מדוע גוי לא — שתי ישיטות בגמרא, ופסק הרמב"ם:

יש מחלוקת בגמרא על הטעם מדוע גוי לא ימול:

- **ישיטה א':** גוי אינו יכול למול לשם שמים — לפי זה גם בדיעבד היה צריך להיות פסול.

- **ישיטה ב':** החשש הוא סכנה מעשית — גוי אינו נאמן, הוא עלול לעשות כרות שפכה או פצוע דכא.

הרמב"ם פוסק כשיטה ב' — כי הוא אומר שבדיעבד כשר. זה אומר שהפסול של גוי הוא לא פסול במעשה המצוה, אלא חשש סכנה.

3) כנסת הגדולה — מוהל גוי מומחה:

לפי טעם הסכנה, היה אפשר שגוי שהוא מומחה (רופא) יהיה שונה — כי הוא לא יקלקל את המוניטין שלו, ואנו סומכים עליו כשמדובר בפרנסתו. אבל הרמב"ם לא עושה חילוק כזה — גוי נשאר פסול לכתחילה אפילו אם הוא מומחה.

4) נפקא מינה מעשית — מה עושים כשאין יהודי?

"במקום שאין איש" פירושו: אם אין גבר יהודי שיכול למול, רשאית אשה, עבד, או קטן למול. אבל גוי — אפילו במקום שאין שום יהודי — יש לחכות עד מחר למוהל יהודי, אף שיחמיצו את יום השמיני. זה החילוק המעשי בין "במקום שאין איש" (שבו אשה/עבד/קטן כשרים) לבין גוי (שהוא פסול לכתחילה אפילו במצב כזה).

5) מהו גדר מעשה המילה — מצוה או הכשר מצוה?

דיון למדני חשוב:

- **שאלה:** האם המעשה של חיתוך הערלה עצמו הוא מצוה, או שהוא רק הכשר מצוה (הכנה) לתוצאה של היותו נימול?

- **ראיה שזו מעשה מצוה:** הרמב"ם פסק קודם (פרק א') שמותר למול אפילו במקום צרעת — כי עשה דוחה לא תעשה. אם מילה הייתה רק הכשר מצוה, לא היה נוהג עשה דוחה לא תעשה — כי הכשר מצוה אינו דוחה לאו.

- **טענת נגד:** אולי המצוה היא רק התוצאה — שלא תהיה ערלה, או שיהיה בברית. מעשה החיתוך הוא רק אמצעי.

- **תשובה:** "התורה אומרת לחתוך את הערלה — איך אפשר לומר שזו לא מצוה?" — מעשה החיתוך עצמו הוא מצוה, לא רק הכנה.

6) הטפת דם ברית אצל גר שנימול — והחילוק להלכתנו:

גר שכבר נימול צריך הטפת דם ברית. קושיא: אם מילת גוי כשרה בדיעבד, מדוע גר צריך הטפת דם ברית?

- **תירוץ:** זו אינה ראייה להלכתנו. גר צריך להיעשות יהודי — הטפת דם ברית היא חלק מתהליך הגיור. אבל ילד יהודי כבר יהודי — הוא לא צריך "להיעשות" יהודי דרך מילה, הוא רק צריך לקיים את מצוות מילה. לכן, אם גוי מל ילד יהודי, כשר בדיעבד — כי הילד כבר יהודי, והמילה נעשתה.

7) "במקום שאין איש" — מה פירוש הדבר?

"במקום שאין איש" אינו אומר שאין ממש אף יהודי אחד בכל העיר — אלא שאין גבר יהודי שיכול למול. הטעם מדוע לכתחילה צריך להיות "איש" הוא כי הוא המחויב העיקרי במצוה — מצוה בו יותר מבשלוחו, או כי יש לו את החיוב למול.

הלכה ב: במה מוהלין — במה מלים

דברי הרמב"ם: "בכל מוהלין, אפילו בצור ובזכוכית ובכל דבר שכורת. ולא ימול בקרומית של קנה מפני הסכנה. מצוה מן המובחר למול בברזל — או בסכין או במספרים. ונהגו כל ישראל בסכין."

פשט:

מותר למול בכל דבר שחותך — אפילו אבן (צור) או זכוכית. רק לא בקרומית של קנה (חתיכת קנה קשה/עשב) כי זה מסוכן. מצוה מן המובחר היא בברזל (מתכת) — סכין או מספרים. מנהג ישראל הוא בסכין.

חידושים והסברות:

1) אין צורך בכלי מיוחד — מצוה טכנית:

ברית מילה אינה צריכה כלי מיוחד — "בכל דבר שכורת." זה מחזק את הנקודה שהמצוה מתמקדת בתוצאה (שהילד יהיה נימול), לא בצורה מסוימת של המעשה.

2) ראייה מציפורה:

הפסוק "ותקח צפורה צור" (שמות ד:כה) — ציפורה השתמשה באבן חדה. זה מקור שאין צורך דווקא בסכין מתכת. כך גם יהושע (יהושע ה:ב — "חרכות צורים") השתמש באבנים.

3) צור לעומת ברזל — התפתחות היסטורית:

ציפורה ויהושע השתמשו בצורים — אבנים חדות ("עידן האבן"). זה היה הכלי הטוב ביותר באותם זמנים. עם בוא "עידן הברזל" ברזל נעשה טוב יותר, והמנהג הסתגל. זה מראה שבמילה — הכלי — הולכים עם הזמן, מה שמעשי יותר.

4) מדוע מצוה מן המובחר בברזל:

הטעם הפשוט הוא מעשי — ברזל הוא החומר הבטוח והטוב ביותר לחיתוך, עם הסכנה המינימלית. זה מתאים לטעם מדוע קרומית של קנה אסורה — "מפני הסכנה."

5) סתירה בין מדרש למעשה:

בסכין המילה הרמב"ם אומר במפורש "בכל מולין" — הכלי אינו מעכב, רק מנהג ישראל. אבל במציצה הרמב"ם אומר "כל מוהל שאינו מוצץ מעבירין אותו" — מה שנשמע חמור יותר. הרמב"ם לומד פשוט בגמרא שמציצה היא אכן דין קבוע (לא כמו אספלינית ורטיה שהם "שלא נתפרשו"), אבל אופן המציצה — האם בפה ישירות או דרך כלי — היא שאלה לרבנים של היום, לא שאלה על הרמב"ם, כי בזמנו לא היה קיים אלטרנטיבה.

הלכה ג: ציצין המעכבין את המילה

דברי הרמב"ם: "יש ציצין המעכבין את המילה. כיצד? אם נשאר מעור הערלה עור החופה רוב גובהה של עטרה, הרי זה ערל כמו שהיה. וזהו הנקרא ציצין המעכבין את המילה. ואם לא נשאר ממנו אלא מעט — ציצין שאינן מעכבין. המוהל כל זמן שעוסק במילה חוזר בין על ציצין המעכבין בין על ציצין שאינן מעכבין. פירש — על המעכבין חוזר, על שאינן מעכבין אינו חוזר."

פשוט:

אחרי המילה, אם נשארו חתיכות עור (ציצין): אם הן מכסות רוב גובהה של עטרה — הוא עדיין בדין ערל, וזה נקרא "ציצין המעכבין". אם נשאר רק מעט — "ציצין שאינן מעכבין". כל זמן שהמוהל עדיין באמצע, הוא חוזר על שני הסוגים. אבל אחרי שכבר פירש (התרחק), הוא חוזר רק על מעכבין, לא על שאינן מעכבין.

חידושים והסברות:

1) מה פירוש "ציצין"?

המילה "ציצין" קשורה ל"ציצית" — שהרמב"ם עצמו מגדיר בהלכות ציצית כחתיכה שכוללת. כך גם כאן: ציצין הם חתיכות עור שנשארו בולטות אחרי המילה.

2) השיעור של "מעכב" — רוב גובהה של עטרה:

שיעור הרמב"ם ברור: אם העור שנשאר חופה (מכסה) רוב גובהה של עטרה, הוא עדיין "ערל כמו שהיה". זה אומר שכל מטרת המילה היא נתגלה העטרה — אם זה לא הושג, המילה אינה מילה.

3) פירש / לא פירש — הרמב"ם לא נשמע כמו שבת:

בפשטות, המשנה שמדברת על ציצין מדברת בהקשר של שבת: אם המוהל כבר פירש, השאלה היא האם מותר לחלל שבת שוב בשביל ציצין שאינן מעכבין. אבל הרמב"ם נשמע אחרת — הוא לא מזכיר שבת, ונשמע שאפילו בחול יש נפקא מינה: שלא לחזור ולצער את הילד לחינם. אבל "לא רואים זאת כל כך באחרונים."

4) שיטת הרמ"א — לכתחילה חוזר אפילו על שאינן מעכבין:

הרמ"א אומר שלכתחילה צריך לחזור אפילו על ציצין שאינן מעכבין, אם הם גדולים. זה אולי עניין של הידור מצוה.

5) "מל ולא פרע כאילו לא מל":

אם עשו את החיתוך אבל לא את הפריעה (קריעת הקרום הרך בציפורניים), ועדיין נשאר עור דק, זה "כאילו לא מל". זה קשור לאותו עיקרון: המטרה היא נתגלה העטרה, והכל — חיתוך, פריעה, ציצין — הוא שיעור עד כמה צריך ללכת כדי להשיג זאת.

הלכה ד-ה: נתגלה העטרה — שיעור, מהות, מראית העין, ודין בעל בשר

דברי הרמב"ם: "קטן שבשרו רך ודלדול... נראה כאילו אינו מהול... צריך לתקן מפני מראית העין... ובשעת קישוי נתגלה העטרה — הרי זה מהול ואינו צריך לחזור ולמול. אבל צריך לתקן את הבשר מכאן ומכאן מפני מראית העין. וכל אלו הדברים מדברי סופרים."

פשוט:

ילד שבשרו רך (רך ודלדול) או שהוא בעל בשר (שמן/עבה), יכול לקרות שאפילו אחרי מילה כשרה, זה נראה כאילו הוא לא נימול. הרמב"ם אומר

יש מדרש שאומר שצריך דווקא בסכין/ברזל. זה סותר את העובדה שציפורה והושע השתמשו באבנים. הרמב"ם פוסק שזו רק מצוה מן המובחר, לא חיוב — מה שפותר את הסתירה.

6) מדרש אומר שצריך למול בברזל — קושיא מהמזבח:

במזבח כתוב "לא תניף עליהם ברזל כי חרבך הנפת עליה ותחלליה" — ברזל פסול במזבח כי הוא מקצר חיים. אבל דווקא במילה זו מצוה מן המובחר. נשאר פתוח האם זו מצוה מן המובחר מצד המצוה עצמה, או מצד מה שבריא יותר לילד.

7) מספריים לעומת סכין — מדוע המנהג דווקא סכין?

מספריים הם המצאה מאוחרת יותר, אבל בתוך כלי ברזל נשארו דווקא בצורה הישנה יותר — הסכין. לכאורה אפשר לחתוך היטב גם במספריים, אבל מנהג ישראל נשאר בסכין. אולי סכין קל יותר לשליטה, אבל סיבה ברורה לא מפורשת.

הלכה ב (המשך): תהליך המילה — חיתוך, פריעה, מציצה

דברי הרמב"ם: "כיצד מוהלין? חותכין את כל העור החופה את העטרה עד שתתגלה כל העטרה. ואחר כך פורין את הקרום הרך שלמטה מן העור בציפורן ומחזירו לכאן ולכאן עד שיראה בשר העטרה. ואחר כך מוצצין את המילה עד שיצא הדם ממקומות הרחוקים כדי שלא יבוא לידי סכנה. וכל מוהל שאינו מוצץ מעבירין אותו. ואחר שמוצץ נותנין עליה אספלינית או רטיה וכיוצא בהן."

פשוט:

תהליך המילה כולל שלושה שלבים: (א) חיתוך — חותכים את כל העור (ערלה) המכסה את העטרה; (ב) פריעה — קורעים בציפורניים (ציפורן) את הקרום הדק (שכבת עור תחתונה) מתחת לעור, ומושכים אותו לכאן ולכאן עד שרואים את בשר העטרה; (ג) מציצה — שואבים את הדם ממקומות רחוקים כדי למנוע סכנה. מוהל שאינו עושה מציצה מעבירים אותו. אחרי מציצה שמים תחבושת (אספלינית/רטיה) עם משחה.

חידושים והסברות:

1) "מחזירו לכאן ולכאן" — מה פירוש הדבר?

"מחזירו לכאן ולכאן" פירושו מושכים את הקרום הדק — פותחים אותו לכאן ולכאן. זה לא חתך בסכין, אלא קריעה בציפורניים. הרמב"ם מתאר שתי שכבות נפרדות: (א) העור — העור העיקרי שנחתך בסכין, ו-(ב) הקרום הרך — עור דק יותר מתחתיו, שרק נקרע בציפורניים, לא נחתך. מוהלים כיום עושים זאת קצת אחרת טכנית, אבל העיקרון נשאר זהה.

2) מציצה — הטעם הוא סכנה, לא דין במצוות מילה:

הרמב"ם אומר בבירור שמציצה היא "כדי שלא יבוא לידי סכנה" — זה עניין רפואי, להוציא את הדם ממקומות רחוקים כדי שלא יקרוש ויגרום לפצע. הראיה היא ש"כל מוהל שאינו מוצץ מעבירין אותו" — לא כי הוא לא קיים דין במילה, אלא כי הוא לא זהיר מספיק בבריאות הילד.

3) מציצה בכלי — שאלה חשובה:

הרמב"ם לא ידע על מציצה בכלי (דרך כלי במקום ישירות בפה) — בזמנו זה לא היה קיים. הקבלה: כמו שבסכין המילה עצמה הרמב"ם אומר "בכל מולין" — לא משנה איזה סוג כלי, כל דור יש לו את הכלי שלו — כך לכאורה גם מציצה צריכה להיות. אם מציצה היא "ענין הסכנה" (עניין רפואי), אז צריך להשתמש במה שהוא הדרך הטובה ביותר להסיר את הסכנה. אבל הרמב"ם עצמו לא מדבר על זה, וצריך לעיין במקומות אחרים.

4) אספלינית ורטיה:

אספלינית ורטיה הן שתיהן בד עם משחה — שתי לשונות מהגמרא לתחבושות עם קרמים רפואיים. הרמב"ם לא מפרט מתכון מסוים, כי זה דבר רפואי מעשי שהולך לפי הזמן.

5) החילוק בין כלי המילה למציצה לגבי שינויים:

קושיא: איך שייך מראית עין בדבר שתמיד בחדרי חדרים? הרי מראית עין אסור אפילו בחדרי חדרים (כמו הכלל). תירוץ: יש מצבים מעשיים שבהם רואים — כמו כשהולכים למקוה, לבית המרחץ. גם, מילה היא סימן לאומות — "מדברים כאן על חברה שהסטנדרטים שלה שונים משלנו."

8 צמח צדק — "נראה ערל כמו שהיה":

הצמח צדק אומר "נראה ערל כמו שהיה" — זה מאשר שזו לא שאלה האם מדאורייתא יוצאים בהסרת ערלה בלי גילוי העטרה. גילוי העטרה הוא דין נפרד. הבשר שמכסה אצל בעל בשר אינו הערלה עצמה — זו חתיכת עור/בשר אחרת. לכן הדין של "צריך לתקן" הוא קטגוריה נפרדת.

9 מה בדיוק חותכים ב"לתקן מכאן ומכאן"?

אצל בעל בשר, הבשר שמכסה אינו ערלה — זו חתיכת עור/בשר אחרת מהצדדים. חותכים "מכאן ומכאן" — משני הצדדים — כדי שייראה כמו נתגלה העטרה גם בשעת דלדול. הפרטים הטכניים צריך לשאול מוהל מעשית.

הלכות מילה בשבת: מה דוחה שבת

דברי הרמב"ם: "עושיין כל צרכי מילה בשבת — מולין, פורעין, ומוצצין, וחוזר על ציצין המעכבין אפילו שפירש, ועל ציצין שאינן מעכבין כל זמן שלא פירש, ונותנין עליה אספלנית... אבל מכשירי מילה אינן דוחין את השבת."

פשט:

כל צרכי המילה הישירים — מילה, פריעה, מציצה, ציצין המעכבין (אפילו אחרי פירש), ציצין שאינן מעכבין (כל זמן שלא פירש), והנחת אספלנית — דוחים שבת. אבל מכשירי מילה — הכנות והכנות למילה — אינם דוחים שבת.

חידושים והסברות:

1 החילוק בין "צרכי מילה" ו"מכשירי מילה":

הרמב"ם עושה חילוק ברור בין שתי קטגוריות: "צרכי מילה" פירושו מעשה המצוה הישיר — מה שהמוהל עושה עם הילד (מילה, פריעה, מציצה, ציצין, אספלנית). "מכשירי מילה" פירושו ההכנות — הבאת סכין, בישול מים, הכנת סממנים, וכו'. הראשון דוחה שבת, השני לא. זה מושג ממסכת שבת, שבה הייתה מחלוקת תנאים — רבי אליעזר סבר שמכשירי מילה גם דוחים שבת, אבל החכמים (והרמב"ם פוסק כמותם) סוברים שלא.

זו דוגמה מעניינת לחילוק הכללי בין מכשירים לעשייה — דומה לחילוק בין בניית סוכה (הכנה) לכניסה לסוכה (קיום המצוה).

2 ציצין בשבת — החילוק בין "אינו צריך" ל"אינו רשאי":

חידוש במה שהרמב"ם אומר על ציצין בשבת. קודם (בהלכות ציצין בכלל) הרמב"ם אמר שציצין שאינן מעכבין אחרי פירש — "אינו צריך" לחזור אפילו בימי החול. אבל בשבת הדין חמור יותר: **אינו רשאי** לחזור על ציצין שאינן מעכבין אחרי פירש, כי שבת קיימת.

מהצד השני, ציצין שאינן מעכבין **כל זמן שלא פירש** — מותר אפילו בשבת. זה חידוש, כי אפשר לומר שהוא כבר יצא ידי חובת המצוה, ובכל זאת, כל זמן שלא פירש, זה עדיין חלק ממצוות מילה כתקנה, ולכן זה דוחה שבת.

3 מציצה ואספלנית — מדוע הם "צרכי מילה"?

קושיא: מציצה ואספלנית אינם חלקים מעצם מצוות מילה (כמו מילה ופריעה שהם מעכבים). תירוץ: מציצה היא פשוט בגלל פיקוח נפש — בלי מציצה אי אפשר למול, כי זה סכנה. כך גם אספלנית — אחרת אי אפשר למול. זה לא ששני דברים נפרדים דוחים שבת (מילה + סכנה), אלא זו מצוות מילה אחת שלא ניתן לבצע בלי הדברים האלה.

4 איזו מלאכה היא מילה?

שבדקים בשעת קישוי — אם אז נתגלה העטרה, הוא נימול כשר. אבל בכל זאת צריך "לתקן" את הבשר משני הצדדים, מפני מראית העין. כל זה מדברי סופרים.

חידושים והסברות:

1 פריעה היא חלק ממילה מדאורייתא — הלכה למשה מסיני:

פריעה (קריעת העור השני, הדק בציפורניים) אינה רק מנהג אלא הלכה למשה מסיני, כמו הכלל: "מל ולא פרע הרי זה כאילו לא מל." בתורה כתוב רק "מילה", אבל פריעה היא חלק משלמות המצוה. בלי פריעה נשאר עדיין חתיכת עור שמכסה את העטרה, וזה כאילו לא עשו כלום.

2 פריעה נוספה מאוחר יותר — לא נתנה פריעה לאברהם אבינו:

גמרא אומרת שאברהם אבינו לא היה לו דין פריעה. סברא: הטעם שפריעה נוספה מאוחר יותר הוא טכני — בלי פריעה נשאר מספיק עור שאפשר לעשות "מושך בערלתו" — אפשר למשוך את העור חזרה ולכסות. פריעה גורמת לכך שזה לא יהיה אפשרי — "no backsies" — זה לא חוזר. זה חידוש שפריעה אינה רק שיעור בחיתוך, אלא מנגנון להבטיח שהמילה תהיה קבועה.

3 נתגלה העטרה — יותר משיעור, סימן של יהדות:

האם "נתגלה העטרה" הוא רק שיעור (עד כמה צריך לחתוך) או משהו שונה? מסקנה: זה יותר משיעור — מילה היא סימן בגוף של יהודי שהוא הולך בלי ערלה, לכן, אם משהו מושך את העור חזרה (מושך בערלתו), הוא "התחפש כגוי בגופו". זה היסוד למה שנעשה בזמן היוונים — יהודים שהלכו לגימנסיה (שבה הלכו עירומים) עשו מושך בערלתו כדי שיחשבו שהם לא נימולים.

4 הלכה של לא לכסות את המילה — בית המרחץ:

יש הלכה (שהרמב"ם מביא בהלכות בית המרחץ) שכאשר הולכים לנהר או למקוה, אסור לכסות את מקום המילה — "כדי שלא יראו מזבחי שפר ברית." זו ראייה שיש עניין שהמילה תהיה נראית.

[סטייה: יהודים חסידים זקנים (כמו הרב מבאבוב) לא היו הולכים עם "בגדי ים" — זה קשור לעניין של לא לכסות.]

5 שלוש רמות בדין מילה — מדאורייתא, מדרבנן (נגלה העטרה), מדרבנן (מראית עין):

מבנה ברור של שלוש רמות:

- **מדאורייתא:** העיקר הוא שחתכו חתיכה מהערלה. אפילו בלי דאגה אם רואים או לא — "חתכו את הערלה, זה יום טוב."

- **מדרבנן (רמה ראשונה):** צריך להיות נגלה העטרה — צריך לראות שהוא לא ערל. אם אין גילוי עטרה, חסר במילה, הוא "לא נימול היטב."

- **מדרבנן (רמה שנייה):** אפילו אם הוא אכן נימול היטב (נגלה העטרה בשעת קישוי), יש עוד חיוב נוסף של מראית עין — "צריך לתקן" את הבשר משני הצדדים, כדי שייראה נימול גם בשעת דלדול.

ה"צריך לתקן" אינו אותו חיוב כמו עיקר המילה — זה לא מדין מילה, אלא מדין מראית עין, חיוב נפרד.

6 איך בודקים בשעת קישוי?

אצל ילד שהוא בעל בשר או שבשרו רך ודלדול, לא ניתן לה

ערך היטב האם נתגלה העטרה. לכן בודקים בשעת קישוי — כאשר "נתקשה", הבשר נעשה יותר מוצק, ואז אפשר לראות האם העטרה באמת גלויה. "קישוי יכול לקרות גם אצל תינוק, זה לא תאוה, זה תגובה טבעית." הרמב"ם אומר לנו שעצם "נתגלה העטרה" פירושו בשעת קישוי — השיעור.

[סטייה: הרב ממינקאטש היה בודק את המילות.]

7 מראית עין — איך זה שייך במקום פרטי?

בשבת, כי **סכנה דוחה שבת**.

חידושים והסברות:

(1) הסיבה היא סכנה, לא "הוא לא אשם":

דיוק יפה: הסיבה היא לא כי האדם "לא אשם" (הוא אכן הכין ערב שבת, אז זה לא קנס). הסיבה היא **סכנה**. בסכנה לא עושים חשבונות — אפילו אם היינו "הפושעים הגדולים ביותר" (כלומר, אפילו אם היה רשלנות), סכנה עדיין דוחה שבת.

(2) החילוק בין "לא הכין" ל"תקלה אחרי מילה":

אם לא הכינו ערב שבת (שכחו חמין, סכין, וכו') — לא מלים בשבת, ממתנינים עד מחר. כי מכשירי מילה אינם דוחין שבת. אבל אם כבר מלו (בהיתר), ועכשיו באה תקלה — זו כבר שאלה של סכנה, לא של מכשירי מילה, וסכנה בוודאי דוחה שבת.

רחיצת הקטן בשבת

דברי הרמב"ם (עם ביאור הרמ"א): מקום שנהגו לרחוץ את הקטן — מרחיצין אותו בשבת, בין לפני המילה בין לאחר המילה. וכן בשלישי של מילה שחל להיות בשבת — בין רחיצת כל גופו בין רחיצת מילה. בין מחמין לו חמין מערב שבת, בין מחמין לו בשבת.

פשט:

אם מנהג המקום הוא לרחוץ את הילד לפני או אחרי המילה (כי זה טוב לרפואת הילד), מותר לעשות זאת גם בשבת. אותו דבר לשלישי למילה (היום השלישי אחרי המילה, שהוא זמן סכנה), אם זה יוצא בשבת — מותר לרחוץ את כל הגוף או רק את מקום המילה, ומותר אפילו לחמם מים בשבת עצמה.

חידושים והסברות:

(1) מדוע רחיצה בשבת בכלל שאלה?

באופן כללי רחיצה בשבת אסורה מדרבנן (אפילו במים שכבר חמים). וחמום מים בשבת הוא איסור דרבנן אחר (או אפילו דאורייתא — בישול). במילה מותרים שני הדברים, כי זו סכנה לילד.

(2) "בין מחמין לו בשבת" — על ידי מי? לא על ידי גוי!

יש דעה שאומרת ש"מחמין לו בשבת" פירושו על ידי גוי. זה נדחה בחריפות: לא כתוב גוי, אין צורך להמציא דברים שלא כתובים. הרמב"ם מתכוון שיהודי עצמו רשאי לחמם מים בשבת לילד, כי זה עניין של סכנה, ובסכנה לא עושים חשבונות.

(3) הקושי של "לפני המילה" — והתירוץ:

קושיא: איך אפשר לומר שמחממים חמין לפני המילה בשבת? הרי כבר למדנו שמכשירי מילה אינם דוחים שבת, ואם לא הכינו מערב שבת, בכלל לא עושים את הברית בשבת! אם אין ברית היום, אין "לפני המילה"!

תירוץ: "מחמין לו בשבת" לא עולה על המקרה של "לפני המילה". כלומר, הרמב"ם מדבר על שני מקרים נפרדים:

- לפני המילה — רק עם חמין מערב שבת (כי אם לא הכינו, ממילא אין ברית).

- אחר המילה, או שלישי למילה — שם מותר אפילו לעשות חמין בשבת עצמה (כי זה כבר אחרי המילה, או ברית שהייתה ביום חמישי, והשלישי יוצא בשבת).

(4) הלימוד האחר של הרמ"א והמאבק:

הרמ"א למד אחרת — הוא הבין ש"מחמין לו בשבת" עולה גם על "לפני המילה". לכן הוא התמודד עם הקושיא (מדוע לחמם חמין לפני המילה בשבת?), והוא הציע שזה פירושו על ידי גוי. אבל לפי הלימוד הפשוט, אין צורך בתירוץ הגוי — כי "מחמין בשבת" עולה רק על אחר המילה / שלישי למילה.

שאלה: איזו מלאכה עושים במילה? זה לא סתם "חובל" (פצוע), אלא "חובל שהוא מתקן" — זה לא מקלקל (הורס), אלא מתקן (מתקן). זה חשוב כי רק מלאכה שצריכה לגופה חייבת מדאורייתא, וכאן החובל הוא מתקן. זה "לא ברור איזו מלאכה" — האם זה חובל, האם מתקן, או שניהם.

יסוד "הואיל ואפשר לעשותו מערב שבת"

דברי הרמב"ם: "זה הכלל — כל שאפשר לעשותו מערב שבת אין דוחה שבת."

פשט:

הסיבה שמכשירי מילה אינם דוחים שבת היא כי היה אפשר לעשות זאת לפני שבת. מילה עצמה לא ניתן לעשות לפני שבת, כי "ביום השמיני ימול" — שבת יצאה בדיוק ביום השמיני. אבל הבאת סכין, בישול מים, הכנת סממנים — כל זה היה אפשר לעשות ערב שבת.

חידושים והסברות:

(1) מכשירי מילה אינם דוחים אפילו איסורי דרבנן:

הרמב"ם מביא דוגמה ספציפית: "אין מביאין איזמל ממקום למקום, אפילו במבוי שאינו מפולש." מבוי שאינו מפולש אסור רק מדרבנן (לא רשות הרבים דאורייתא), ובכל זאת אסור להביא את הסכין. אפילו העירוב — שהוא עצמו דין מדברי חכמים — אינו נדחה מפני הבאת הסכין. היסוד הוא אותו דבר: "אפשר להביא מערב שבת."

(2) האם זה "קנס" או עצם דין?

האם הדין של "מכשירי מילה אינם דוחין שבת" הוא קנס למי שלא הכין? או שזה עצם דין? זה לא קנס — זה עיקרון. המצוה של "ביום השמיני ימול" חשובה מספיק כדי לדחות שבת לעצם מעשה המילה. אבל כשמדובר בהכנות שהיה אפשר לעשות קודם, שבת חשובה יותר. סברא: כאשר אדם מתחיל "לזלזל" בשבת עם דברים שהיה יכול לעשות קודם, זה חילול שבת הרבה יותר גדול מהמילה עצמה. (אבל לא בטוח שזה הניסוח המדויק, רק כיוון.)

עצות מעשיות כשלא הכינו ערב שבת

חידושים והסברות:

(1) כמון:

אם לא טחנו כמון ערב שבת — "לא שחק כמון מערב שבת, שוחק בשינוי" — אפשר לטחון אותו בשיניים (שינוי), שאינו טוחן כדרכו.

(2) יין ושמן:

אם לא ערבבו — "נותן זה לעצמו וזה לעצמו" — יוצקים בנפרד יין ובנפרד שמן, לא מעורבב.

[סטייה: "תורפין יין ושמן" — ערבבו יין ושמן — הוא לכאורה רק שבות של עוסק ברפואה, לא מלאכה דאורייתא. לכן זה אסור בשבת כי היה אפשר לעשות זאת ערב שבת.]

(3) חמין:

על חמין (מים חמים) הרמב"ם לא נתן שום היתר או עצה. אם לא הכינו חמין ערב שבת, מלים מחר (לא בשבת). אצל כמון ויין/שמן יש דרך לעקוף כי אפשר לעשות זאת בשינוי (שהוא רק איסור דרבנן, ויש צד להקל), אבל אצל חמין אין שינוי — בישול הוא בישול.

כשכבר נימול ובא תקלה — סכנה דוחה שבת

דברי הרמב"ם: "מלת הקטן בשבת... ונתפזרו החמין או נתפזרו הסמנים... לעשות לו כל צרכיו בשבת, שאין סכנה זו..."

פשט:

אם כבר מלו את הילד בשבת (כדין, עם כל ההכנות שהוכנו ערב שבת), ואחר כך נשפכו החמין או הסמנים אבדו — מותר עכשיו לעשות הכל

דברי הרמב"ם: "וקל וחומר הדברים — ומה מכשירי מילה שאינן דוחין את השבת שאיסורה בסקילה, לא ידחו את יום טוב שאיסורו בלאו. אבל מכשירי אוכל נפש — מותרין ביום טוב, הואיל והותרה מלאכת אוכל נפש."

פשט:

הרמב"ם עושה קל וחומר: אם מכשירי מילה אינם דוחים שבת (שעונשה סקילה), קל וחומר שהם אינם דוחים יום טוב (שהוא "רק" לאו). אבל — ביום טוב יש קולא: דברים שנכללים במלאכת אוכל נפש (כמו סממנים / רפואות שאפשר גם להשתמש בהם במטבח) מותרים ביום טוב, כי מלאכת אוכל נפש הותרה ביום טוב.

חידושים והסברות:

1) הקל וחומר משבת ליום טוב:

שבת חמורה יותר מיום טוב (סקילה לעומת לאו). אם מכשירי מילה לא יכולים לדחות שבת, פשוט שהם לא יכולים לדחות יום טוב. זה חידוש — שלא לחשוב שכיוון שיום טוב קל יותר, אפשר לעשות יותר.

2) הקולא של יום טוב — סממנים דרך "מתוך" / "הותרה":

ביום טוב יש קולא מיוחדת: **מלאכת אוכל נפש הותרה**. לכן, סממנים (רפואות, כמון, וכו') שלא הוכנו לפני יום טוב — אם הם נכללים בקטגוריה של דברים שאפשר גם להשתמש בהם לבישול (הותרה לגבי קדירה), מותר להכין אותם ביום טוב עצמו. היסוד הוא הכלל של "מתוך שהותרה לצורך — הותרה שלא לצורך", או הכלל שכיוון שזה טרי יותר (ולכן טוב יותר לעונג יום טוב), מותר לעשות זאת ביום טוב — כמו שנלמד בהלכות יום טוב.

בזה מסתיים פרק ב' של הלכות מילה.

אמירה לגוי: שכח ולא הביא סכין מערב שבת

דברי הרמב"ם: "שכח ולא הביא סכין מערב שבת — אומרים לגוי להביא סכין בשבת, ובלבד שלא יביאנו דרך רשות הרבים."

פשט:

אם שכחו להביא סכין לפני שבת, מותר לומר לגוי שיביא את הסכין בשבת, אבל רק דרך חצרות (שהוא רק איסור דרבנן), לא דרך רשות הרבים (שהוא איסור דאורייתא).

חידושים והסברות:

1) הכלל של אמירה לגוי במקום מצוה:

הרמב"ם מציב כלל:

- כל דבר שאיסורו משום שבות (איסור דרבנן, כמו נשיאה דרך חצרות) — מותר לאמרו לגוי לעשותו כדי לעשות מצוה בזמנה. מותר להורות לגוי לעשות איסור דרבנן למצוה.

- דבר שאיסורו משום מלאכה (איסור דאורייתא, כמו נשיאה דרך רשות הרבים) — אסור לאמרו לגוי לעשותו בשבת, אפילו למצוה.

2) מדוע אי אפשר להורות לגוי למול?

קושיא: האם אי אפשר להורות לגוי למול את הילד, כדי לעשות מצוה בזמנה? תירוץ: לא מדברים על הוראה לגוי לעשות את המצוה עצמה — הכלל הוא רק שמותר להורות לגוי לעשות מכשירי מילה (כמו הבאת סכין). עצם המילה על ידי גוי היא שאלה נפרדת — זה כשר בדיעבד, אבל לכתחילה אסור לתת לגוי למול.

מכשירי מילה ביום טוב — קל וחומר

תמלול מלא

לחזור ולמולו שנית" — אם הוא כן מל, לא צריכים למול אותו שוב, לפי הרמב"ם.

חידוש: ברית מילה אינה צריכה כוונה לשמה

נראה לכאורה שברית מילה אינה כמו מצוות אחרות שהעשייה צריכה להיות בכוונה לשמה, או כמו תקיעת שופר ואחרות שצריך להיות דווקא אדם שיודעים שסומכים עליו שהוא עושה לשמה, או דרישות גדולות יותר, אלא עבד, כותי, וישראל יכולים גם למול. נו אם כך, למה גוי לא?

טעם הדין: למה גוי לא ימול — מחלוקת בגמרא

נראה שהרמב"ם לומד שגוי לא זה גם רק לכתחילה. אני חושב שיש מחלוקת בגמרא. יש מהלך שהסיבה שגוי לא מל היא כי הוא לא יכול לעשות לשם שמים, אבל אז בדיעבד גם היה צריך להיות בעיה. יש שיטה אחרת שגוי יש לנו חשש שהוא הולך לחתוך והוא יכול לעשות כרות שפכה, שזה דבר מסוכן, הוא יכול בקלות לעשות ילד לפצוע דכא או כרות שפכה. ממילא לא סומכים לכתחילה על גוי, אבל אם הוא מל זה כן כשר. נראה שכך פוסק הרמב"ם, שהגוי לא ימול זה דבר מעשי לגבי בריאות, לגבי סכנה, שאנחנו לא סומכים על הגוי.

ואכן, אני רואה בכנסת הגדולה ואחרים לומדים לפי זה שגוי שהוא מוהל מומחה, כלומר גוי שהוא רופא, שתמיד יודעים אנחנו שמומחה סומכים עליו, הוא לא הולך לקלקל את המוניטין שלו. אנחנו לא סומכים על גוי שהוא סתם ככה יהיה טוב אליך ויעשה עבודה טובה, אבל אם זה קשור לפרנסתו, כן סומכים. אז לפי זה אולי גוי כזה יהיה אחרת, אבל הרמב"ם לא עושה חילוק כזה. אוקיי.

למדנות: מהו הגדר של מעשה המילה

אבל מה הגדר? במה ברית מילה שונה למשל מעשיית סוכה? הרמב"ם לא אומר שצריך להיות איזושהי עשייה לשמה. מספיק שהאנשים מסביב

הלכות מילה, פרק ב' — מי כשר למול ובמה מוהלין

הקדמה: מגבית לבית המדרש

טוב, אנחנו הולכים היום ללמוד הלכות מילה, פרק שני, פרק ב' בספר אהבה.

בימים אלה מתקיימת מגבית עבור בית המדרש שלנו כדי שנוכל לתמוך בלימוד התורה שלנו ובהרצת התורה שלנו, והשיעור הזה וכל שאר השיעורים של ידידי הגאון ר' יצחק. אנו מבקשים מכל אחד שיכנס, יחזק, יודיע לאחרים, וכן הלאה, יעזור לתמוך בבית המדרש ולהפיץ תורה. והזכות תגן על נדיבנו הגדול, הנגיד החסיד ר' יואל וועטצבערגער, עם כל שאר העוזרים, ויתקיים "ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת".

הלכה א: הכל כשרין למול — מי רשאי למול

אומר הרמב"ם, פרק ב', הרמב"ם הולך לומר מי יכול למול, וכאן הולך להיות טכני מי יכול למול וכל ההלכות איך מולים ומה בעצם התהליך של ברית מילה. כלומר, הפרק הקודם היה יותר מי חייב, ואיך עובדים החיובים, ובאיזה יום חייבים. כאן זה הרבה יותר המעשה המעשי של המילה.

אומר הרמב"ם: "הכל כשרין למול, ואפילו ערל" — כל אחד רשאי למול, אפילו יהודי שלא נימול בעצמו. לא אומרים שמכיוון שהוא לא נימול בעצמו הוא לא יכול למול אחר. אבל ערל מדברים כאן על יהודי, יהודי שהוא ערל. "ועבד" זה אותו דבר, "ועבד וקטן ואשה, הרי אלו מוהלין" — גם הם רשאים למול. לא צריך להיות דווקא איש שרק איש יכול לעשות דברים אחרים, כמו למשל להיות שליח ציבור או דברים אחרים. כל אחד יכול למול, "במקום שאין איש".

רואים שהמילה היא... אוקיי, בואו נראה. "אבל גוי לא ימול כלל" — גוי לא ימול. גוי לא ימול, אבל לכתחילה הוא לא ימול. "ואם מל, אין צריך

חברותא ב: זה מעשה, ולא סתם מעשה, אלא יש מצוה לא לחתוך. יש לאו. אני לא מסכים איתך.

דיון: הטפת דם ברית אצל גר

חברותא א:

זה מעניין, לפי זה, למה מי שגוי מל אותו זה לא כמו גוי שנימול? מה ההבדל בין גוי ליהודי? צריך לעשות הטפת דם ברית. הגוי לא עשה את זה לשם הכנסת ברית של אברהם אבינו.

חברותא ב:

הייתי חושב שהגוי שמולים הוא גם פשוט שיש כמה יהודים מסביב, אמא של הילד מבקשת מהגוי, "אולי אתה תעשה את הברית?" וזה לשם. הדם שלו הוא גם דם ברית. כי לא סתם אמרו שצריך להטיל הטפת דם ברית אחרי שהגוי מל.

חברותא א:

הגוי מל, כאן מדברים שהוא עושה ברית ליהודים, הוא בא לברית, הוא יושב על... הוא מביא את ה... מה שזה לא יהיה, הוא בא לברית יהודית. לא גוי כזה שמל לא לשם מילה בכלל.

חברותא ב:

אם כך זה יותר מנוול מהול, זה לא מעשה. צריך להיות מעשה מילה.

חברותא א:

למה יש דבר כזה הטפת דם ברית?

חברותא ב:

אפשר לומר שנוול מהול הולך רק על הספק ערלה כבושה, אז זה עניין. אבל כאן זה עניין אחר. יודעים שהוא נימול, רק גוי עשה את זה.

חברותא א:

אוקיי, יש תמיד את שני הדרכים. אז לא יוצא ברור הדבר. זה יותר כך...

חברותא ב:

אבל זה גוי כשהוא מל, הוא צריך לעשות שוב. גוי כשהוא צריך דם ברית אם הוא כבר נימול. אבל זה הגיוני, כי אם מילה של גוי כשרה, אביו מל אותו. כן? כן, בוואו נגיד משהו מל אותו. אבל גוי צריך להיות יהודי. איך הוא הולך להיות יהודי? איך הילד הופך ליהודי? כלומר, הילד הוריד את השם.

חברותא א:

מה? ילד יהודי לא צריך להיות יהודי עם ברית. כן, הוא נכנס לברית. אתה אומר שגוי צריך עכשיו להיכנס לברית, ברוך את... הטפת דם ברית. הוא לא מסתכל על המילה, אני שומע אתה מדבר כאן על הטפת דם ברית. זו לא ראייה. אני לא רואה שזו ראייה, כי גוי צריך להיות יהודי. יהודי לא צריך להיות יהודי, הוא צריך לעשות ברית מילה, אבל הוא כבר יהודי. הוא כבר יהודי, הוא כבר לא יכול להפסיק.

הלכה (המשך): במה מוהלין — במה מולים

טוב, אומר הרמב"ם הלאה, במה מולים? **בכל מוהלין**. זה לא כמו מסוים... כמו שאני יודע אפילו בדברים אחרים... **בכל מוהלין**, אין הבדל, **אפילו בצור, בזכוכית**, לא צריך להיות סכין מסוים. **בכל דבר שכורת** — כל דבר שיכול לחתוך. כמו שרואים שם, כן, "ותקח צפורה", היא לקחה צור. צור חותכים את ה... כן, זה לא אומר שצור זה אבן חדה. בכל דבר שכורת.

אבל מה לא? **ולא ימול בקרומית של קנה מפני הסכנה** — לא להשתמש במה שזה חתיכת עשב קשה, מפני הסכנה.

אומר הרמ"א, **מצוה מן המובחר, הכל כשר, אבל המצוה מן המובחר היא למול בברזל. או בסכין, או סכין, או במספרים, מספריים, כמו שני סכינים. ונהגו כל ישראל בסכין** — המנהג בישראל הוא לעשות את זה עם ברזל ולעשות את זה עם סכין.

אומרים שעושים ברית מילה. ברית מילה היא קצת דבר יהודי שעושים לשם שמים. סוכה גוי יכול לעשות. איזה דבר גוי יכול לעשות? לכתוב ספר תורה... לתקוע שופר... רגע, ציצית זו באמת שאלה, כן. האם המעשה היא מצוה. מילה היא באמת דבר טכני.

כאן רציני להגיע, שהמילה, המצוה היא שיהיה נימול. זה לא רק שיהיה נימול, יש גם תוספת של ברית, שיעבור דרך הברית. זה לא פשוט שהאדם שעושה את הברית, הוא זה שמעביר בברית, כאילו יש לו חלק בברית. אוקיי, הערלה היא גם חלק בברית, אבל גוי בדיעבד כשר גוי.

שהמוהל הוא כמו האדם הטכני. זה יותר שאלה... בוואו נבהיר את ההלכה. אפילו ערל עבד עכו"ם זה רק בדיעבד, במקום שאין איש. גוי, אפילו במקום שאין יהודי, מה עושים? מחכים למחר? זה צריך לבוא בהלכה.

נפקא מינה מעשית: במקום שאין איש

כן, נראה כך. במקום שאין איש צריך גם לחשוב, זה לא אומר אם לא יכולים לקיים ביום השמיני, זו המילה, או מה שזה לא יהיה, שלא יהיה יום מאוחר יותר. שבמקום שאין איש יש בכלל איש. יוצא במקום שאין איש, לכאורה כי אדם יש לו חיוב במצוה, יוצא שצריך לתת את זה לאדם שבעיקר מחויב. או כי זה הכל רק בדיעבד. אנתנו לא יודעים אם יש דין כמו לא שליחות, מצוה בו יותר מבשלוחו, או שזה לא אותה לכתחילה המילה.

נכון, אז כשאומרים במקום שאין איש, לכאורה כי יהודי יעשה את המצוה, כי הוא מחויב. כן, לכתחילה צריך להיות יהודי שמחויב, יש לו החיוב למול. אם אתה במקום ביום השמיני, אין שם אף יהודי, אף גבר שיכול למול, כן, איש לא בהכרח אומר שאין שום איש בכל העיר, אלא משהו שיכול להיות מוהל, אז לעשות אישה, אבל גוי לא, צריך לחכות עד מחר, כך זה נשמע. רק בדיעבד, אם בא גוי, לא צריכים לחזור. כך הייתי מפרש את ההלכה מעשית.

חזרה: למה מילה שונה ממצוות אחרות

ולמה? כי צריך לומר שמסתכלים על המילה יותר כמו עשיית הסוכה מאשר ישיבה בסוכה. בוודאי לפי הרמב"ם שגוי בדיעבד כשר. כן, צריך להבין את זה גם מול ההלכה שזה עתה למדנו שמותר למול אפילו במקום שיש צרעת גם. אם זה לא היה מעשה מצוה היתה בעיה, האם זה באמת עשה דוחה לא תעשה, כי זה רק הכשר מצוה. כאן נכנסת הלמדנות.

דיון: האם מילה היא מעשה מצוה או הכשר מצוה

חברותא א:

לא, זה לא הכשר מצוה, כמו הכנה. המצוה היא שלא יהיה את הערלה, ואולי גם להיות ברית.

חברותא ב:

אני לא מסכים.

חברותא א:

לכאורה, אני לא יודע, אולי יש דבר כזה הכשר מצוה. למדנו בפרק הזה שסוכה היא גם מצוה, לא רק הכשר מצוה.

חברותא ב:

נכון, מה אתה מתכוון מה זה אומר הכשר מצוה? זו מצוה, המצוה היא לעשות את זה. ובוודאי, התורה אומרת שצריך לחתוך את הערלה. התורה אומרת גם שאסור לחתוך... איך זה נקרא... צרעת, אבל עשה דוחה לא תעשה. מה זה אומר שזו לא מצוה לחתוך את הערלה? צריך כן לחתוך את הערלה, איך אתה יכול לומר?

חברותא א:

לא, אבל זו רק הכנה למצוה של להיות חתוך.

חברותא ב:

אני לא יודע מה אתה רוצה לומר.

חברותא א:

שהמעשה אינו מעשה, אלא התוצאה היא המעשה.

העטרה. צריך לחתוך **"עד שתתגלה כל העטרה"**, עד שלא יהיה יותר עור שמכסה את זה.

"ואחר כך פורין את הקרום הרך שלמטה מן העור בציפורן". אחר כך קורעים את הקרום הרך שמתחת לעור. מה זה אומר מתחת לעור יש עוד משהו שהוא הקרום הרך? רקמה או... עוד קרום זה אומר כמו... עוד שכבה של עור. **"שלמטה מן העור בציפורן"**, עושים את זה עם ציפורן לחתוך. **"ומחזירו לכאן ולכאן"**, מזיזים סביב כך שלא יחתכו יותר מדי מהעור, אבל גם לא מספיק, שירידו את כל העודף. **"ומחזירו לכאן ולכאן עד שיראה בשר העטרה"**.

דיון: מה זה אומר **"מחזירו לכאן ולכאן"**?

דובר 1:

המחזירו לכאן ולכאן עוזר לכך שלא יחתכו יותר מדי, שיחתכו רק עד כמה שחסר. זו לא המילה. **"ומחזירו לכאן ולכאן עד שיראה"**. **"ואחר כך מוצצין"**. לכאן ולכאן זה אומר מקלפים את זה. העור, ה... מה שאנחנו קוראים הערלה.

דובר 2:

כך שלא... אתה לא תדע אם לחתוך יותר מדי. אז אתה חותך קצת, את כל העור חותכים, ואחר כך קורעים קצת עם הציפורן. אני לא יודע. זה שתי רמות שונות.

דובר 1:

לפי מה שהרמב"ם אומר, חיתוך חותכים את כל הערלה, חתיכה אחת, כמו שכבה אחת. אחר כך, מתחת לזה יש עוד איזה עור, כך אומר הרמב"ם. אנחנו, המוהלים של היום עושים קצת אחרת, אבל מתחת לזה יש עוד כמו עור דק יותר, את זה בכלל לא חותכים. עושים קרע עם ה... ציפורן, וחותכים את זה לכאן ולכאן, פותחים את זה קצת.

מציצה — הדין והסיבה

תרגום לעברית

ואחר כך מוצצין את המילה, ואז מוצצים את המילה, והסיבה למציצה היא **עד שיצא הדם ממקומות הרחוקות**, שהדם שנמצא סביב הערווה לא יישאר עומד, שלא יהיה כמו פצע, **כדי שלא יבוא לידי סכנה**. אומר הרמב"ם, **כל מוהל שאינו מוצצין**, מוהל שאינו עושה את המציצה שהיא דין נוסף בסכנת הילד, דין נוסף בבריאות הילד, סכנה, **מעבירין אותו**, כי הוא אינו מוהל טוב, הוא אינו זהיר מספיק, וכן הלאה.

ואחר שמוצצין, אחרי המציצה, עושים עוד קצת, **נותנין עליה אספלנית או רטיה**, שמים תחבושת. אני מתכוון באותם זמנים סוגי התחבושות היו עלה או דבר כזה, **וכיוצא בהן**. אני מתכוון, אספלנית היא כבר התחבושת, ורטיה מתכוונת לקרם, לתרופה ששמים? או ששניהם מתכוונים לסמרטוט? לא, אספלנית היא סמרטוט עם משחה, ורטיה היא סמרטוט עם משחה. שניהם כבר יש קצת קרם, קצת משחה. אני מתכוון שאלו סתם לשונות מהגמרא.

דיון: **מציצה בכלי** — שאלה חשובה

דובר 1:

זה מאוד מעניין, כלומר מציצה, למשל, כתוב בגמרא שצריך לעשות, זו אולי טכניקה, זה אומר הרמב"ם שצריך לעשות כך בדיוק. אחר כך, בגמרא ובמשנה מוזכרים אספלנית ורטיה וכדומה. אומר הרמב"ם, לא אומרים שאספלנית היא איזה סוג של מתכוון של... השאלה היא על מציצה.

על מציצה, פעם יצאו דרכים חדשות, אפשר לומר כמו לגבי מילה לא אכפת לי באיזה סכין. אומר לנו הרמב"ם בבירור, **בכל מולין**. כאן הוא אומר לנו, בכל מוצצין. הרמב"ם לא ידע, לא הייתה מילה, מציצה בכלי. מה שהרמב"ם לא אומר לנו, **שאינו מוצצין מעבירין אותו**. מציצה בכלי, מה שאנו קוראים מציצה בכלי, היא עדיין בפה, רק בהפסק כלי. בהפסק כלי, כלומר, אפשר לטעון שהיד היא... זה בוודאי בכלל לא שייך. כלומר מציצה... אני לא יודע,

למה זו מצוה מן המובחר? פשוט מעשית, כי זה הכי טוב. כנראה זה הכי טוב, כן, כנראה הגמרא אומרת שזה הכי טוב. הכי פחות סכנה. או הסכנה שהוא אומר מהקדומים של קנה.

דיון: **מדרש על סכין מול צור**

חברות א:

מה? יש מדרש כזה שאומר שצריך לעשות עם סכין. למעשה, יש סתירה, כי אתה אומר שציפורנה ויהושע השתמשו בצורים.

חברות ב:

האבן, צור, היא אבן שמשחזרים. אבן מסוימת, אני לא בטוח מה זה, סוג מסוים של אבן שהיא מאוד חדה, כמו שהמשנה אומרת את זה. אבל הוא אומר שהמנהג הוא דווקא לא לעשות כך, אלא דווקא כך. יכול להיות שמצוה מן המובחר היא גם עניין של התפתחות. יש מדרש שאומר שמלו בברזל...

הלכה ב: בכל מולין — באיזה סוג ברזל אפשר להשתמש?

באיזה סוג ברזל אפשר להשתמש? או סכין, או סכין, או מספריים, מספריים, כמו שני סכינים. **"ונהגו כל ישראל בסכין"**. המנהג בישראל הוא לעשות את זה עם ברזל ולעשות את זה עם סכין.

למה זו מצוה מן המובחר? פשוט מעשית כי זה הכי טוב? כנראה זה הכי טוב, כן, כנראה הגמרא פסקה שזה הכי טוב, הכי פחות סכנה. על הסכנה שהוא אומר שאפשר לעשות פגם, הרי קיימת סכנה.

האם יש מדרש שאומר שצריך לעשות עם סכין. למעשה, יש סתירה, כי מה שציפורנה ויהושע השתמשו בצורים, אני מתכוון אבנים. צור היא אבן שמשחזרים, כן, אבן מסוימת, אני לא זוכר איך קוראים לה, אבן מסוימת שהיא מאוד חדה מטבעה. אבל נראה שהמנהג הוא דווקא לא לעשות כך, אלא דווקא כך. יכול להיות שמצוה מן המובחר היא גם עניין של התפתחות. יש מדרש שאומר שצריך למול בברזל.

ברזל במילה מול ברזל במזבח

לא, אני רואה למשל את **"לא תניף עליהם ברזל כי חרבך הנפת עליה ותחלליה"**. דווקא ברזל מראה שזו מצוה מן המובחר. האם זו מצוה מן המובחר במילה, או שזו מצוה מן המובחר במה שהכי בריא לילד? לא יודע.

מצור לברזל — התפתחות היסטורית

האם ברזל טוב יותר מצור? יכול להיות שהחכמים סברו שאפשר לשמור שליטה, זה יותר טוב. צור הוא הקודם של הברזל, של הסכין. אה, תקופה טובה במקרא השתמשו בצורים, וזה היה הכי טוב. זה תקופת האבן. עכשיו זה כבר לא תקופת האבן, אפשר כבר להשתמש בברזל. עדיף להשתמש בברזל. ברוכים הבאים לעידן הברזל, איך אומרים, כן.

אבל בין ברזל יש שני סוגי ברזל, או מספריים או סכין, והמנהג הוא להשתמש בסכין.

למה סכין ולא מספריים?

הרי מספריים הם המצאה מאוחרת יותר של סכין, קצת, כן. קודם היה סכין, מספריים הם הרבה יותר מאוחר. אז לגבי, עברו מתקופת האבן לברזל, אבל אפילו בברזל הם נשארו עם הישן. לכאורה אפשר לחתוך מאוד טוב מעשית עם מספריים. אולי מה שהיה בטוח. אבל המנהג בישראל הוא לעשות עם סכין.

אני לא יודע, צריך אולי לשאול את המוהלים אם אפשר לעשות מספריים טובים יותר שעובדים טוב. אולי להיפך, אולי מסיבה כלשהי יותר קל לשלוט בסכין, אני לא יודע. גם, אתה כאן עם סכין, אתה יודע שהסכין של היום היא בדיוק אותה סכין כמו הסכין שהיתה בזמנים של הרמב"ם. יש כל מיני טכנולוגיות עם...

טוב.

כיצד מהליון? — תהליך המילה

כיצד מהליון? "חותכין את כל העור החופה את העטרה". בקצה של האבר יש עטרה, וצריך לחתוך את כל העור, העור העודף שיכול לכסות את

הפשט הפשוט ושיטת הרמב"ם

נשאלת השאלה, מה השאלה? בפשטות, המשנה שמדברת על זה מדברת על שבת. בשבת יש דווקא איסור לעשות את החבלה או את ברית המילה לתקן, אז אם זה ציץ המעכב, שהוא חלק מהמצווה, צריך להיות חוזר. אם זה לא מעכב, יש את החילוק של פירש ולא פירש. זה הפשט הפשוט.

הרמב"ם לא נשמע, הרמב"ם לא אומר שמדברים על שבת. נשמע מהרמב"ם שהוא מתכוון לומר שאפילו בחול יש את השאלה, שלא סתם לטרוף את הילד. אבל כל כך חזק לא רואים באחרונים. אבל הרמ"א אומר, כמו שהוא אומר כאן בעמוד, שלכתחילה צריך כן לחזור אפילו על ציצין שאינן מעכבין אם הם גדולים.

השמות של הקטגוריה של השאלה אומרים כבר את כל ההלכה. "אינן מעכבין" פירושו לא צריך לחזור, לא צריך. הרמ"א אומר שזה אמנם כן, לאו פירש, אבל לאו פירש כן. לכתחילה כן. אפילו ציצין שאינן מעכבין, בא מילה, אולי זה ענין של הידור מצווה, הוא ממהר כי לא סתם לקרוע.

מל ולא פרע — כאילו לא מל

יש ענין של "מל ולא פרע את המילה". אם הוא עשה את המילה אבל הוא לא עשה את הדבר של לפרוע עם הציפורניים, ועדיין נשאר איזה עור קטן יותר, כאילו לא מל.

וזה דווקא ענין של נתגלה העטרה, הכל רק שיעור עד כמה הולכת מילה. זה דווקא ענין של נתגלה העטרה. זה דווקא ענין של נתגלה העטרה, הכל רק שיעור עד כמה הולכת מילה. כי כמו אם עדיין נשאר העור השני,

הלכה ד' (המשך): מל ולא פרע — פריעה כחלק מהמילה**דובר 1:**

דבר אחר, "מל ולא פרע הרי זה כאילו לא מל". אם הוא עשה את המילה, אבל הוא לא עשה את הדבר של חייב לפרוע עם הציפורניים, ועדיין נשאר איזה עור קטן, כאילו לא מל.

ומה שאתה אומר, נתגלה העטרה הוא תמיד רק שיעור עד כמה הולכת מילה, ויש איזה ענין של נתגלה העטרה. אני שואל אותך כי אם עדיין נשאר העור השני, עדיין אין גילוי עטרה. או, ולוקחים אנחנו כאן את, איך זה נקרא? נו, עליות שאינן חוזרות למקומן. מה גורם שלא יראה שהוא לא מהול? נו?

דובר 2:

אה, מושך בעורלתו.

דובר 1:

יש ענין כזה שהוא מכסה בחזרה את הערלה. אני מתכוון, נראה כאילו יש דבר כזה שהעטרה צריכה להיות גלויה. זה דווקא אפילו דברי קבלה, הכתר צריך להיות גלוי, אני לא יודע מה. אבל לכאורה בפשטות העטרה רק גלויה היא שיעור במצווה, של כמה צריך לחתוך.

דיון: פריעה — מדאורייתא או מדרבנן?

דובר 2:

אז, בפשטות, כמו שאתה אומר, יש תיאוריה שאומרת, אני מתכוון, אנחנו אומרים דווקא "מל ולא פרע הרי זה כאילו לא מל", כלומר שפריעה היא מדאורייתא, זה הלכה למשה מסיני, זה בדיוק כמו מילה. בתורה לא כתוב פריעה, כתוב מילה, ואור הפריעה כולל עוד חתיכה, אז זו השלמות.

ראיתי סברא שאומרת שהפריעה, בגמרא כתוב שיש מקומות שכתוב שלא הייתה פעם פריעה, אברהם אבינו לא עשה פריעה, לא נתנה פריעה לאברהם אבינו. יש מי שטוען שהסיבה למה זה נוסף היא, כי אם עושים, כך טוען אחד טכנית, אם עושים רק מילה פשוטה, אז נשאר איזה עור שאפשר לעשות את המושך בעורלתו, גוררים איזה עור ומכסים אותו. אבל פריעה עושה שלא יחזור לצמות, שלא יהיה שייך המושך בעורלתו. אז פריעה עושה שהמילה תהיה, איך אומרים, "נאו בקיס", זה לא חוזר. פלא.

נתגלה העטרה — יותר משיעור

דובר 1:

כל מציצה בכלי היא רק שהפה... מה שקוראים מציצה בכלי מתכוון דרך איזה דבר.

אני מתכוון, מה שאני זוכר, אפשר לומר אחרת, אפשר לעשות... לעשות דברים שזה לא מציצה, אפשר לשים, אולי היום יש אנטיביוטיקה, אני יודע מה, לא נורא. אוקיי, זו שאלה אחרת.

דובר 2:

אבל אתה רוצה לומר שהסכין שעושים בו את הברית, שהוא לכאורה עיקר המצווה, זה מה שעושים, זה מה שמורידים את הערלה, לא אכפת לי איזה סוג כלי. כל דור יש לו את הכלי שלו. הרמב"ם נותן כן תשובה, אנחנו נוהגים בכלל ישראל. אז מציצה צריכה לכאורה להיות גם אותו דבר. מציצה היא ענין הסכנה, מה שהכי טוב בענין הסכנה. אבל הרמב"ם לא אומר לנו, בשביל זה צריך לעיין במקומות אחרים.

דובר 1:

או שהוא אומר, כי הרמב"ם מתכוון ללמוד פשט בגמרא, שהמשנה שכתוב "שלא נתפרשו" מתכוון לאו דווקא, אבל מציצה כן. עד הרמב"ם היה דווקא קרוב.

דובר 2:

אתה רוצה לומר שהיום זה אחרת, זה מוצאים שהיום זה אחרת, צריך לשאול רב של היום, לא את הרמב"ם. זו לא שאלה על הרמב"ם.

דובר 1:

כן. בסדר.

הלכה ג: ציצין המעכבין את המילה

יש ציצין המעכבין את המילה. אחרי שעושים את הברית, יש הרבה פעמים... הרבה פעמים? או שיש דבר כזה ציצין, חתיכות. אה, לכאורה אם לא חתכו טוב. באה הסוגיא. מה זה מעכבין את המילה? יש שההלכה היא שאם לא חתכו לגמרי, נשארו ציצין, מה שזה אומר, חתיכות, מה שהוא מעכבין את המילה, יש שיעור מעכבין.

כיצד? הם אמרו את זה, הרמב"ם אמר את ההגדרה של המילה בהלכות ציצית. ציצית פירושו חתיכה שבלולת החוצה. אז ציצין המעכבין את המילה זה גם... ידעת שבברית מילה יש גם ציצית? לא, זה לא הפשט. הפשט הוא שלא חתכו.

השיעור של ציצין המעכבין

כיצד? אם נשאר מעור הערלה, נשארה חתיכת עור החופה רוב גובהה של עטרה, חתיכת עור ממנו נשארה, הרי זה ערל כמו שהיה, יש לו דין ערל, כי עדיין יש ערלה שמכסה את העטרה. הוא אומר "רוב גובהה של עטרה".

וזהו הנקרא ציצין המעכבין את המילה, שהוא חתך את כל הערלה, נשארה איזו חתיכה חתיכה, אבל עדיין יש חתיכה שעדיין חופה. ואם לא נשאר ממנו אלא מעט, אם רק נשארו ציצין שזה לא חופה, שיעור חופה, זה לא מעכב.

פירש / לא פירש — החילוק

מה זה אחד מעכב ואחד לא מעכב? זה כך, המוהל, כל זמן שעוסק במילה, כל עוד הוא עדיין באמצע, הוא עדיין עומד שם אצל הילד עם הסכין שלו, חוזר, צריך לחזור והוא מתכוון שהוא כבר סיים, נתגלה העטרה, אבל כשהוא רואה שיש ציצין, זה לא לגמרי נתגלה העטרה, עדיין נשארו חתיכות, חוזר בין על ציצין המעכבין, הוא חוזר והוא עושה מושלם את החיתוך, לחתוך את כל החתיכות, בין החתיכות שהן חופה רוב גובהה של עטרה שהן מעכבין, ובין על ציצין שאינן מעכבין.

אבל פירש, אחרי שהוא כבר סיים את המילה, השאלה היא עכשיו האם הוא צריך לחזור ולעשות, אני יודע, שוב לצער את הילד, או משהו שצריך לעשות שוב, אם הציצין מעכבין, חוזר, כי זה עדיין לא אומר שהוא מל טוב, צריך לעשות שוב. אבל ציצין שאינן מעכבין, אינו חוזר.

אז הרמב"ם בעצם אומר לנו שהנתגלה העטרה פירושו העצם נתגלה העטרה, כשיש קישור, זו המילה. אבל קודם הוא לא אמר לנו את זה. נכון. דווקא, העיקר לחתוך חותכים את הערלות, יודעים מה זה. עכשיו מדברים שזה בעצם לא הערלות, זה חתיכת עור אחרת שהולכת לכסות אותו. בעצם, כמו שהמושך בעורלתו הולך לעשות, נכון? החתיכה שלבעל בשר יש. זה לא, זה לא תלוי בשר מהצד. משהו. זה מובן שזה סוג, אצל ילד רגיל יש קצת מספיק לכסות. וכאן, אבל לא יודע לחתוך יותר מדי, מה שזה לא נראה, ויש לו הרבה בשר על לומר. לא התחילו הוא יכול לחתוך כמה ה... ומעט שיעור. צריך לשאול אחר. אבל כמה אפשר לחתוך. אוקיי, אני לא יודע בדיוק.

דובר 1:

אם יש מוהל... צריך לשאול מוהל מעשית מה מדברים, כי אני לא מבין איך זה יכול להיות יותר מחתיכה. כן.

דין מראית העין — צריך לתקן

דובר 2:

אבל בקיצור, אם בשעת קישור, אפשר לראות שהוא כבר נימול, זה אומר שהוא מוהל "אין צריך כלום". אבל, אומר הרמב"ם, "הלכה וצריכה לתקן את הבשר מכאן ומכאן, מפני מראית העין". זה צריך אבל להיראות כמו שזה מהול גם בלי בשעת קישור. כמו שזה קודם גם אומר, מושכים את העור באופן שיראו. בשעת קישור הוא גם לא נראה נימול, כלומר הוא כל כך חזק, כל כך הרבה בעל בשר, או כל כך חזק רך ומדולדל, אז צריך לחתוך את הקצוות לקחת בשר מדולדל מכאן ומכאן, צריך לחתוך יותר מהצדדים, שאותו לשון שהרמב"ם העטרה גלויה בשעת קישור צריך לעשות.

בקיצור, הרמב"ם אומר לנו כאן בעצם את ההלכה, שכשקשה להעריך את נתגלה העטרה מאיזו סיבה, אז אפשר לבדוק את זה על סמך הקטגוריה של כשזה בקישור. אבל אז, אפילו אם זה כשר כי זה מספיק חתוך שנתגלה העטרה בקישור, יש ענין עם מראית העין.

דיון: איך שייך מראית העין במילה?

דובר 1:

זה מאוד מעניין, כי איך שייך מראית העין? זה דווקא ערוה שאתה לעולם לא יכול באמת כמו מקום על מראית העין.

דובר 2:

כשהולכים למקווה. במקומות אחרים אומרים מראית העין, אוקיי.

דובר 1:

אנחנו דיברנו, הזכרתי לך, אני זוכר כבר, הרמב"ם הביא... אנחנו דיברנו על זה כבר. יש הלכה שכשהולכים לנהר להיטבל או לרחוץ, פעם לא היה המנהג שהולכים עם בגדי ים. גם היום לאחרונה, היהודים החסידיים יודעים, לא הולכים עם בגדי ים. אתה יודע על זה, כן? מחזיקים בזה. אבל סיפרו לי שהרבי מבאבוב, היהודים החסידיים הישנים לא היו הולכים עם בגדי ים לשחות. אז כתוב בגמרא שבשעה שיורדים למים, אסור להתכסות, היו הולכים אחד עם הידיים, כדי שלא יראו מזבחי שפר ברית. אז יש פשט. אבל זה יכול גם להיות שמראית העין לא פירושו דווקא שמישהו הולך לראות.

דובר 2:

אוקיי, אני יודע, הדבר הוא מראית העין אסור אפילו במקום בחדרי חדרים, אבל כאן זה דווקא תמיד בחדרי חדרים. אבל רואים דווקא גם את המילה כדי שהגויים יחשבו, אז מדברים כאן בחברה שהסטנדרטים שונים משלנו.

שלוש רמות בדין מילה

דובר 1:

אומר הרמב"ם הלאה, מה כאן מה זה עם דברי סופרים, ההלכה של מראית העין היא מדברי סופרים. אה, לא, ההלכה... כן. לכאורה, כל ההלכה. שני הפרטים לכאורה, נכון? לא, הדבר שמי שבשרו רך ודלדול צריך לחתוך יותר, הדבר הוא מדברי סופרים. "מן התורה, אפילו שיעור קטן ערל, הרי זה מול ואינו צריך לחזור ולמול". יש שלוש רמות. יש את מן התורה,

כתוב שהיסוד של נתגלה העטרה הוא משהו יותר משיעור. זה ברור, לא, זה ברור שמילה היא דווקא סימן ליהודי, חוץ מזה שזה כריתת ברית, המעשה של כריתה, זה סימן של יהודי שבגופו הוא הולך בלי ערלה. אז אם יהודי הולך, הוא מושך בחזרה את הערלה, סליחה, הוא התחזה לגוי בגופו, נכון? יהודי לא רשאי להתחזות לגוי. כל הנקודה של מושכי ערלה הייתה, הם רצו, היו הולכים שם ל...

דובר 2:

הם רצו שיחשבו שהם מהולים. הם היו בגימנסיה, שם שהיו הולכים עירומים.

דובר 1:

כן, ויש הלכה, הרמב"ם לא הביא את זה, אבל יש הלכה בהלכות בית המרחץ, כן, שלא ללכת לכסות את המילה.

דובר 2:

אבל אני מדבר אחר כך, אחר כך הוא כבר ידבר על נראה כערל, שם רואים שזה ענין של מראית העין, זה לא סתם מראית העין.

דובר 1:

כן, את זה אנחנו עכשיו נלמד. יש לשון של איך קוראים לזה, מראית עין, אבל אני אומר שזה כמו כלל שידועים שמילה יפה היא לא ללכת ל... כן, אוקיי, אני מתכוון שצריך לעצור.

הלכה ה': קטן שבשרו רך ומדולדל — בעל בשר ומראית העין

דובר 2:

אוקיי, הלכה ה'.

דובר 1:

כן. אז אנחנו, בעצם הנושא כאן הוא כמו הרמה הטכנית של מילה, כמה צריך לחתוך, ולמדנו שיש ציצין המעכבין וציצין שאינן מעכבין. עכשיו נלמד גם שיש משהו כמו מדרבנן, ומדרבנן צריך לחתוך לפעמים יותר ממה שנראה, כן?

דובר 2:

אמרתי קצת יותר ברור, שאחרי שלמדנו שחלק ממצוות מילה היא, או סיבה או סימן, שהעטרה צריכה להיות בלי עור, אלא אם זה לא חתיכות גדולות שזה רוב גובהה של עטרה, וגם שהחתיכה הבאה צריך לחזור לציצין, יודעים אנחנו דווקא שיש משהו שצריך להיראות מהול. אוטומטית נכנסת ההלכה, מה קורה למי שמהול, אבל מסיבות אחרות הוא יכול להיראות כמו שהוא לא מהול.

דובר 1:

טוב מאוד. יש משהו כמו חוץ מהמילה שהיא סתם דין להוריד את העטרה, יש משהו מראה של עטרה יהודית, כמו שאומרים. יהודי יש לו מראה אחר...

דברי הרמב"ם: קטן שבשרו רך ומדולדל או שהיה בעל בשר

דובר 2:

"קטן שבשרו רך מאוד", ילד שהעור שלו רך מאוד, וזה כל כך קל זה מחליק למטה, זה לא נוקשה, משהו כזה. "או שהיה בעל בשר", או ילד שהוא בעל בשר, שהולך שמן, כמו היום כמו שאומרים שמן, כן, מה פירוש בעל בשר. כן, מדברים התינוק שלי הוא שמונה קילו. אבל הילד, השמן יותר יש לו למשל תשעה במקום של משנה דמילה. אפשר שאפילו אם מולים, זה יכול להיראות כמו שהוא לא מהול.

אז מה עושים אז גם כך, "רואין אותו בשעת קישור", אז מסתכלים כשזה מתקשה, אם זה יפה נימול, "אין צריך לימול". אם כשמתקשה, אז רואים החוצה נימול, אז לא צריך כלום. נכון, קישור יכול להיות גם לתינוק, זה לא תאוה. זה לא תגובה טבעית. אז כשזה נעשה יותר נוקשה, אז זה נראה טוב.

חידוש: נתגלה העטרה בשעת קישור

המלאכות של מילה.

ואפשר גם **"והוזר על ציצין המעכבין אפילו שפירש, ועל ציצין שאינן מעכבין כל זמן שלא פירש"**. בשבת מתייחסים גם לנושא של ציצין באותו אופן כמו בימי החול. לא אומרים שבסדר, נשלים אחרי שבת, אלא עושים את זה בשבת, כי זה מעכב.

חידוש: החילוק בין "לא צריך" ל"אסור" לגבי ציצין

והחידוש הוא כך, דיברנו על זה קודם, שהרמב"ם הביא את ההלכה של ציצין המעכבין, שאחרי שפירש כבר לא צריך, אפילו בימי החול. אבל בשבת אסור, לא רק שלא צריך, אלא אסור. אם פירש, אסור לו לחזור, כי יש שבת. כן.

לא כל כך ברור למה הוא צריך לומר לנו את זה, הייתי אומר לך למה. קודם הוא רק אמר שבימי החול לא צריך, עכשיו הוא אומר שבשבת אסור.

אבל מצד שני, הציצין שאינן מעכבין, כל זמן שלא פירש, מותר אפילו בשבת, כל זמן שלא פירש. זה חידוש. אתה יכול לומר שהוא כבר יצא.

נכון, עכשיו זו כבר מלאכה אחרת. זה עדיין חלק ממצוות מילה כתקנה, וכל עוד אין פרישה, זה עדיין חלק ממצוות מילה. כן.

אספלנית גם דוחה שבת

"ונותנין עליה אספלנית", מותר אחר כך לשים את התחבושת, מה שזה לא יהיה, לריפוי ה... הדברים האלה דוחים שבת.

מכשירי מילה אינן דוחין את השבת

היסוד: חילוק בין צרכי מילה ומכשירי מילה

אבל מה שלא, הוא כך, **"מכשירי מילה"**. יש את הדבר הראשון שנקרא "צרכי מילה". צרכי מילה פירושו הדבר הישיר שהמוהל עושה עם הילד. אבל הכנת המילה היא **"אינן דוחין את השבת"**.

דיברנו אתמול לגבי ההלכות של ברכת הנהנין, הרמב"ם לא נותן חילוק בין מכשירים לעשייה בפועל. כאן הוא נותן לנו דוגמה לגבי דבר אחר, חילוק בין דברים שהם הכנות למצוה, למשל בונה סוכה לעומת בפועל להיכנס לסוכה. כאן זו הדוגמה לגבי מה נקרא מכשירי מילה.

מכשירי מילה — מושג ממסכת שבת

מכשירי מילה הוא מושג ממסכת שבת. כן, הייתה מחלוקת תנאים. רבי אליעזר אמר מכשירי מילה דוחה שבת. מכשיר הוא בדיוק לא לעשות את המילה, אלא להביא סכין, לשטוף אותו, וכדומה.

מה זה צרכי מילה?

אני חושב שצרכי מילה גם, הרמב"ם לא עושה את זה כל כך ברור, אבל צרכי מילה פירושו מעשה המצוה. כלומר, מילה ופריעה מעכבין את המצוה, ומציצה פשוט בגלל פיקוח נפש. זה לא או נותנין עליה אספלנית, אחרת אי אפשר למול.

דווקא, יש גם מחלוקת בפריעה. אחרת זה לא צרכי מילה. אחרת זה לא כמו ששני דברים דוחים שבת, מילה עם סכנה. זה מילה, כי אחרת אי אפשר למול.

טוב מאוד. אז אתה יכול אבל לומר, כאילו, אם לא שמילה הייתה מצוה, לא היו מותרים לעשות את הדברים. אבל עכשיו שצריך לעשות את מצוות מילה, צריך להניח את האספלנית.

מכשירי מילה אינן דוחין אפילו איסורי דרבנן

אבל מה שלא? אבל מכשירי מילה, דברים שהם להכין את המילה, לא דוחה שבת.

כיצד? אין מביאין איזמל ממקום למקום. אסור עכשיו ללכת להביא סכין, אפילו במבוי שאינו מפולש, אפילו במקום שאינו רשות הרבים שאסור בשבת מן התורה, אלא מבוי שאינו מפולש, שאסור מדרבנן, עדיין אסור לעשות. מכשירי מילה אפילו לא דוחה דרבנן.

אפילו במבוי שאינו מפולש, אין מביאין איזמל מחצר לחצר. בגלל עירוב חצרות, מצוות עירוב שהיא מדברי חכמים, לא נדחית מפני הבאת

שהעיקר הוא שחתכו חתיכה מהערלה, בלי הדאגה אם רואים או לא. ויש לנו כאן את דברי סופרים, שצריך גם להיות נגלה העטרה, שיראו שהוא לא ערל. ויש לנו כאן את הרמה השלישית של מראית העין, שאפילו כבר חתכו...

דובר 2:

כי יש שני רמות של רבנים. הרמה השנייה היא רק — הוא לא אומר "צריך לתקן", והצריך לתקן הוא כאן איך ש... זה דבר נוסף, זה לא אותה חובה. זה לא חיוב מדין מילה, זה חיוב מדין "והייתם נקיים", אני יודע, מדין מראית עין. אני יודע, עם הרבנים, אני יודע עם דברי סופרים, אבל... כן, כן. כלומר, מדאורייתא חתך את הערלה, זה יום טוב. מדרבנן צריך שזה גם יראה כך. שניהם הם מראית עין.

דובר 1:

הרי זה אומר... אני מסכים לזה, אבל בדיעבד, כאילו זה רמה אחת פחותה, שאם אין איש שם, זה כשר. נראה שהרבנים אכן אמרו שאם אין נגלה העטרה, חסר במילה, הוא לא נימול היטב. ויש לנו כאן רמה נוספת של מי שכן נימול היטב, יש לנו כאן בעיה של מראית עין.

דיון: מה ההבדל בין נגלה העטרה למראית עין?

דובר 2:

לא, לא. כל מילה היא נגלה העטרה. כל מילה היא נגלה העטרה. לא הכל נראה. יש כאן חתיכת בשר אחרת. חתיכת הבשר הזו אינה חלק מהערלה. You keep on saying that it's a part of the אני מתכוון שזה דבר שאנחנו יודעים מה פירוש ערלה. אני לא יודע, לשאול מוהל טכנית. ואת זה בוודאי חותכים את כולו. יש ציצין שאינן מעכבין, כי זה חלק כל כך קטן ליד ה...
דובר 1:

כך נראה, כי הצמח צדק כן אמר שהרבנים אמרו, "נראה ערל כמו שהיה". נראה ערל כמו שהיה. זו לא שאלה אם מדאורייתא יוצאים בהסרת ערלה בלי גילוי העטרה. צריך להיות גילוי העטרה. זה חלק אחר. אז, מה שיש בגילוי העטרה אבל גם יש, יש כמו שהוא אומר של מראית עין, יש כי זה לא נימול כל כך טוב. נכון, זה כבר אחרי זה, אחרי אותה רמה. צריך לשאול מוהל מה בדיוק ה...
הלכה ו': מילה בשבת — מעשה המילה ומכשירי מילה

דובר 2:

עכשיו נראה את ההלכות של מתי עושים ברית בשבת, מה כן ולא דוחה שבת. הוא כבר אמר את עצם הדבר שברית דוחה שבת. מילה בזמנה דוחה שבת אמר בפרק א'. עכשיו הוא ידבר על הפרטים של אפילו אם מעשה המילה עצמה דוחה שבת, אבל האם תהיה מלאכה של מתקן? דיברנו. לא ברור איזו מלאכה. חובל? חובל שהוא מתקן. זה לא מקלקל. חובל שהוא מתקן.

הקדמה: מילה בזמנה דוחה שבת

עכשיו נראה את ההלכות מתי עושים ברית בשבת, מה כן ולא דוחה שבת. הוא כבר אמר את עצם הדבר שברית דוחה שבת, כן? מילה בזמנה דוחה שבת, אמר בפרק א'. עכשיו הוא ידבר על הפרטים של זה.

כלומר, אפילו אם מעשה מילה עצמה דוחה שבת, מלאכה שלמה של, מה דיברנו? לא ברור איזו מלאכה, חובל שהוא מתקן. חובל שהוא מתקן, כן. אבל מה קורה עם האחרים? צריך לעשות עוד הכנות לברית בשבת.

הלכה ו' (המשך): עושיין כל צרכי מילה בשבת

דברי הרמב"ם: צרכי מילה דוחה שבת

אז כך, אומר הרמב"ם, **"עושיין כל צרכי מילה בשבת"**, אפשר לעשות הכל מה שצריך למצוות מילה. כלומר, **"מולין, פורעין, ומוצצין"**, שלוש

הסכין.

הטעם: ואפשר להביא מערב שבת

למה? אומר הרמב"ם, **למה זה?** האם כל מכשירי מילה לא דוחה אפילו מדרבנן? **ואפשר להביא מערב שבת.** כי כל הדברים שהיו יכולים לעשות לפני שבת, מילה עצמה לא שייך לעשות לפני שבת, כי המצוה היא "ביום השמיני ימול", ושבת בדיוק יצא יום השמיני. אבל כל ענייני ההכנה האדם יכול היה לעשות לפני שבת. אם הוא לא עשה, *too bad*, לא מלים בשבת. וממילא אותה סברא הולכת על דרבנן. הגמרא אומרת שכל הדבר הוא רק מדאורייתא, זה על דרבנן. אבל אותה סברא, שאתה יכול להביא ערב שבת.

הלכה ז': מכשירים ספציפיים שאינם דוחים שבת

דברי הרמב"ם: סממנים, המין, אספלגית, יין ושמן

בסדר, בקיצור, **אין שוחקין לה סממנים.** זו הלכה מעניינת, כי האפשר הרי לא פשט שזה קנס על האדם שהתירש ולא עשה. זו מצוה שצריכה להיעשות. וביום השמיני פשוט שהמצוה חשובה מספיק שהיא יותר חשובה משבת.

אבל היא חשובה מספיק שדברים שצריך לעשות... לא לשכוח, היה את הדין בגמרא למה שוחטים ביום השמיני בשבת. אבל הנקודה היא, צריך תאמר, בוודאי צריך, אבל המצוה דוחה שבת, שמה שצריך, אבל זה נקרא הבא את הסכין שבת, הבא אותו בערב שבת.

דיון: האם זה קנס או עצם דין?

ממילא, מה אתה אומר לי עכשיו, שזה קנס? ואתה יודע שהמצוה של ביום השמיני היא מצוה חשובה מספיק, היא דוחה שבת. פשט שכל דבר שחסר כדי שלא יוכלו למול ביום השמיני, לכאורה, אם אתה הולך עם אותו היגיון. אם אתה אומר שזה חסר, זה אבל לא חסר. אתה יכול להביא ערב שבת.

אבל עכשיו זה שבת, ואין, ואתה צריך להביא ערב שבת. כן, אבל עכשיו זה שבת. השאלה היא איזו מצוה עדיין ידועה? ביום השמיני ימול, או המצוה של שמירת שבת? אתה אומר שבת במצב הזה חשובה יותר.

כי שבת לא הייתה דוחה מכשירי מילה לכתחילה. מה שאתה אומר הוא החזיק כן, אבל החכמים לא החזיקו כך.

סברא: כשאדם מזלזל בשבת

בסדר, כן. בקיצור, לא, יש לי קצת כמו הסברא שלי היא כמו שכשאתם, מצוות מילה עצמה דוחה שבת, כבר, אתה יודע. אבל כשאדם כאילו מתחיל לזלזל בשבת, דברים שהוא יכול היה לעשות גם לפני כן, זה הרבה יותר חילול שבת. אני לא חושב שזו המילה, אבל זו הייתה מחלוקת תנאים, אבל אני חושב ש...
עוד מכשירים שלא עושים בשבת

כבר, הרמב"ם נכנס ואומר עוד דברים שלא עושים בשבת מאותה סיבה כי יכלו לעשות ערב שבת.

אין שוחקין סממנים, לא טוחנים סממנים כדי לרפא את הילד. **אין מחמין לו חמין,** אסור לבשל מים בשבת כדי לעשות מים חמים. **ואין עושיין לו אספלגית,** לא מכינים את התחבושת. **ואין תורפין יין ושמן,** גם היה סוג של רפואה שהיו מערבבים יין ושמן לילודת.

אגב, תורפין יין ושמן, זה הרי לכאורה רק שבות של עיסוק ברפואה.

כן, יכול להיות, יכול להיות שהרמב"ם לא רצה להיכנס לזה, יכול להיות שלרמב"ם אין חילוק. באלה לא עושים, באחרים יש עצה.

עצות בדיעבד: לא שחק כמון מערב שבת

כבר, כי כל הדברים האלה יכלו לעשות לפני שבת. אבל כאן יש חילוק: **לא שחק כמון מערב שבת,** אם אדם לא טחן כמון, הרמב"ם פסק שהדברים שאין שוחקין סממנים הוא לא נתן היתר, אבל כאן הוא כן. זה לא שחק כמון, זה לא שחק כמון. במילים אחרות, על הדברים האלה יש כן עצה, מאחר שזה איסור דרבנן, או מאחר שזה חסר.

על מחמין אין לו היתר, שיביאו גוי, אני לא יודע מה. שוב, על החמין, דיברנו על זה, אפשר לעשות ערב שבת, זה עושה פלטה. אבל אם לא היה לך, בוא נראה מה אפשר לעשות.

דיון: מה הרמב"ם מתכוון ב"לא שחק כמון"?

כן, הוא אומר, תראה מה הוא אומר. לכתחילה צריך להכין זאת ערב שבת. לא שחק סממנים, לא, הוא מדבר כאן על כמון, הוא מדבר כאן על כמון. הוא מתכוון לומר שזה רק החשוב ביותר מהסממנים, וכולי. הסממנים שיש הם פחות חשובים, אבל קח את מה שממש חשוב, הכמון. הוא מביא דוגמה לזה.

דברי הרמב"ם: עצות בשינוי

אז לא שחק כמון מערב שבת, אפשר לעשות זאת בשינוי שלא ייקרא טוחן, שלא ייקרא ממש טחינה. שוחק בשינוי על ידי נתינה, הוא טוחן בשינוי, זה לא נקרא טוחן, והוא שם. **לא טרף לו יין ושמן,** אם לא ערבב יין ושמן, **נותן זה לעצמו וזה לעצמו,** הוא נותן זאת כבר יותר בתורת עצה. יכול לשפוך קצת יין וקצת שמן.

הכלל: כל שאפשר לעשותו מערב שבת אין דוחה שבת

זה הכלל, כל שאפשר לעשותו מערב שבת אין דוחה שבת. משהו שיכלו להכין לפני שבת לא דוחה שבת. **אבל בדיעבד אם שכח ולא הכין... אה,** כלומר חוץ מהדברים שאפשר לעשות בהיתר. **אם שכח ולא הכין המכשירים** ואין שום דרך לעשות בלי חילול שבת...

מכשירים הוא מתכוון לומר הסכין וכדומה?

כן, או כל דבר, החמין. לכאורה גם, אבל בוא נראה את היום הבא. אבל מה שיש חמין ליתא, ימולו למחרת.

הלכה ח': מילת הקטן בשבת — כשסכנה דוחה שבת

כשכבר מלו ובאה תקלה

מה קורה **מילת הקטן בשבת?** מלו את הקטן בשבת, והיו מוכנים דברים. כלומר, האדם עשה כדן וכדין והכין לפני שבת מה שצריך. אבל **ואך איך נתפורר החמין או נתפוררו הסממנים,** החמין או הסממנים שהכין נשפכו או נעלמו, כאן אתה יכול לו... הילד כבר נימול. זה אמת, מילה לא דוחה שבת, אבל סכנה כן דוחה שבת. אל תעשה חשבונות כשמדובר בסכנה.

לעשות לו כל צרכיו בשבת, שאין סכנה זו... מותר לעשות הכל בשבת, כי זו סכנה לילד אם לא יחממו לו חמין, כי במקרה כזה סכנה בוודאי דוחה שבת.

החילוק: סכנה לעומת מכשירי מילה

זו מילה אחרת. במקרה כזה לא אומרים "הואיל ואפשר לעשותו", כי הוא אכן עשה זאת ערב שבת. אבל אפילו לא צריך להגיע לזה, כי סכנה, אפילו אם היינו הפושעים הגדולים ביותר, סכנה עדיין דוחה שבת.

מה שהוא אומר, אם לא הכנת מים חמים ערב שבת, שכחת, אין הבדל, תמול מחר. כי כך ההלכה, מכשירי מילה אין דוחה שבת. אין לך זכות לעשות דבר, אפילו זו מצוה, שיביא לחילול שבת, אל תעשה.

אבל אם עשית בהיתר, מלת פרשת מילה, עכשיו יש לך תקלה שאתה צריך חמין, לא מתחילה השאלה. סכנה.

חיידוש: המילה היא סכנה, לא קנס

זה אבל החידוש, שאפילו... זה דיוק יפה. המילה היא מחמת סכנה. למשל, אם אדם הכין חמין ונשפך, ממש לפני ברית מילה, זה הרי קנס, וממילא עכשיו אין לי את הקנס. המילה היא לא הקנס. המילה היא כשכבר מלו זו סכנה. המילה היא סכנה, אבל סכנה לא עושים חשבונות. ממילא זה טוב.

רחיצת הקטן בשבת

אומר הרבי מאיר קצת מסביר את הדברים שעושים בשבת. **מקום שדרכו להרחיץ את הקטן** הוא קטן שצריך להכין אותו להכנה.

הלכה ח' (המשך): רחיצת הקטן בשבת — מתי ואיך

דובר 1:

המילה היא סכנה, ובסכנה לא עושים חשבונות.

דובר 1:

אוקיי. עכשיו נלמד על גוי. **שכח ולא הביא סכין מערב שבת.** מה קורה? הרמ"א אמר לנו שאסור להביא בשבת סכין, אפילו רק באיסור דרבנן. אפילו לא באיסור דרבנן. אפילו איסור דרבנן אסור. לא, אפילו "ומביאו שלא ע"י". אדם רוצה לעשות ברית בשבת, והוא נזכר שלא הביא סכין למקום שבו הילד נמצא מערב שבת. מה שמותר לעשות הוא, **אומרים לגוי להביא סכין בשבת.** מותר לומר לגוי להביא סכין בשבת. אבל **ובלבד שלא יביאו דרך רשות הרבים.** הגוי גם אסור לו לשאת דרך רשות הרבים. כלומר, מותר לומר לגוי לעשות איסור דרבנן. כתוב שהגוי עצמו גם אסור לו לעשות דאורייתא. הגוי יכול לעשות את מה שלמדנו קודם שהיהודי אסור לעשות, ללכת דרך החצרות. מה שהוא רק איסור דרבנן, שיש שני דרבנן, אתה אומר לגוי רק לעשות דרבנן אחד, זה מותר לומר. הרמ"א מסביר זאת. **כל דבר שאיסורו בשבת אסור עלינו משום שבות,** משהו שאותו דבר אסור רק משום שבות לעשות בשבת, כמו למשל לשאת דרך חצרות, **מותר לאמרו לגוי לעשותו כדי לעשות מצוה בזמנה,** מותר לצוות לגוי לעשות, במקום מצווה מותר לצוות לגוי לעשות מלאכה דרבנן.

אבל דבר שאיסורו בשבת אסור עלינו משום מלאכה, אסור לאמרו לגוי לעשותו בשבת, אם זה דבר שאסור לנו, זה איסור דאורייתא ממש כמו רשות הרבים, אסור לצוות לגוי, זה האיסור שבות, אסור לצוות לגוי לעשות בשבת אפילו למצווה.

דיון: **האם אפשר לומר לגוי למול?**

דובר 2:

אומר הרמב"ם, מכשירי מילה אפילו בזמנה, אחד לגבי יום טוב, עכשיו למדתי שמכשירי מילה ביום טוב שזה הרמב"ם אותו דבר, שלגבי יום טוב, זה החידוש, זמנה אפילו כשזה ביום השמיני יוצא ביום טוב, יוצא שכיום טוב אני לא יכול לעשות מכשירי מילה, מכשירי מילה אינן דוחות את יום טוב, הואיל והיה אפשר לעשותו מערב יום טוב.

אני יכול לשאול אותך שאלה, אבל בצד שני עומד גוי, אפשר לומר, כדי לעשות מצוה בזמנה.

דובר 1:

אה, זה פשוט, כי אם זה לא ביום השמיני לא דוחה את השבת. אבל אתה אומר, לנו לא עומד רק לעשות מצווה, המצווה שעומדת על עצם הברית. אי אפשר לעמוד שיעשו ברית בשבת, גוי אחד לא ימול. או שיגנבו גוי כדי שמואל. מכיר בדי עובד גדול, בסדר כן. לא, בדי עובד זה כשר, אבל לא שהוא יכול. מתני אסור, אסור לא ניחא לגוי. מובן.

מכשירי מילה ביום טוב — קל וחומר

דובר 1:

אומר הרמב"ם, **וקל וחומר הדברים, ומה מכשירי מילה שאינן דוחות את השבת שאיסורה בסקילה,** מכשירי מילה הרי אינם דוחים את השבת, לא ידחו את יום טוב שאיסורו בלאו. כלומר, יום טוב אמנם לא כל כך חמור כמו שבת, לא סקילה, אבל יש לאו. אז מכשיר אוכל גם לא יכול לדחות לאו. לא רק שבת הוא לא דוחה, הוא גם לא דוחה לאו. אבל מה כן, יש דברים שקלים יותר. למה ביום טוב מותר לעשות מלאכות אוכל נפש? יום טוב מותר לעשות מלאכות במטבח, מלאכות אוכל נפש. אז מותר הרבה דברים, הסממנים שהתייגענו מה קורה שיהודי לא הכין את הקומפרס עם הדברים לילד. אבל ביום טוב מותר הרבה דברים, הסממנים ביום טוב, כי הותרה לגבי הקדרה, הסממנים אפשר גם להשתמש בהם לבישול, מותר לעשות. בהלכות יום טוב למדנו שכיון שזה טרי יותר, כן, דבר שיוצא טרי יותר, יהיה אחר כך יותר עונג יום טוב, מותר לעשות ביום טוב, כי הותרה לגבי הקדרה. ואותו דבר, תורה מן ליה ושמה, כי יום טוב גם דבר שמותר לעשות.

יפה מאוד. אז סיימנו פרק שני.

מולין אותו בשבת. אומר הרמ"א קצת מסביר את הדברים שעושים בשבת. **מקום שנהגו לרחוץ את הקטן,** שהרופאים על לרחוץ את הקטן אחרי המילה או לפני המילה, **מרחיצין אותו בשבת בין לפני המילה בין לאחר המילה.** אם כך המנהג, שזה טוב לילד שירחצו אותו לפני המילה או אחרי המילה.

אותו דבר, אם המנהג שבשלישי של מילה צריך לרחוץ, **בשלישי של מילה שחל להיות בשבת, בין רחיצת כל גופו בין רחיצת מילה,** מותר לעשות. **בין מחמין לו חמין מערב שבת, בין מחמין לו בשבת,** מותר לעשות גם ביום הברית, גם בשלישי למילה, מותר לעשות גם מחמין חמין מערב שבת, שיש את התקנה שלא רחיצה.

דיון: **למה מותר לעשות חמין בשבת? דרך גוי?**

דובר 2:

נכון. כן כן. באופן כללי, כן, בשבת לא עושים, אמת. אפילו תינוק אומרים שהרחיצה אסורה, איסור דרבנן. בין מחמין לו בשבת, שזה איסור דרבנן אחר, מה זה אומר דרך גוי?

דובר 1:

למה עושים בשבת? לא גוי, מאיפה הגעת לגוי? כן, דרך יהודי.

כלומר, יכול להיות שעדיף להכין מערב שבת, אבל הרמ"א אומר שצריך להכין מערב שבת אפילו. הוא רק אומר שלכאורה כמו שאתה אומר, הוא אומר **בין מחמין לו בשבת,** סליחה, **מערב שבת,** הוא מתכוון כי זה היה צריך גם להיות אסור מדרבנן, הרשימה הזו, עם רחיצה בשבת, כמו שלרמ"א היה מזל בהלכות שבת. אבל כאן מותר, מותר אפילו לבשל בשבת שזו סכנה.

דיון: **הקושיה של "לפני המילה" — והתירוץ**

דובר 2:

לא, אבל מה כתוב **בין לפני המילה,** כאן הבעיה. לא דווקא לפני המילה, אפשר לכוון דרך גוי.

דובר 1:

מה נכנס גוי? לא כתוב גוי.

דובר 2:

רק מה הוא אומר, לפני המילה. למה צריך לחמם?

דובר 1:

גוי לא עומד. גוי לא עומד, אין צורך להמציא דברים שלא עומדים. התירוץ הוא, אם צריך לפני המילה לעשות חמין ואתה לא עושה את המילה היום, אין כאן לפני המילה. לא מדובר על זה. כמו שכבר שמענו קודם, שאם לא הכינו אחד מהמכשירים, לא עושים את הברית בשבת. מה שכתוב שמחמין בשבת מתכוון רב או מקרה אחר של אחר המילה, או שלישי למילה שכבר היתה ביום חמישי הברית, וכדומה. כך אומר האדם מלמטה, ראיתי לדעת. אבל פשוט, אין צורך להתאמץ להבין את הסברא.

עם גוי אני לא יודע מה יעזור הנקודה. הרמ"א למד שם אחרת מאיתנו, על כן הוא התייגע והוא מתווכח עם הרמ"א, כי הרמ"א הבין שה"מחמין לו חמין בשבת" עולה גם על לפני המילה. הוא שואל, למה צריך לעשות לפני המילה? הוא אומר אולי על ידי גוי. אבל אם מסבירים שלומדים כמונו, שהמחמין עולה על המקרה השני, צריך להבין מעצמו שלפני המילה לא עושים את מכשירי המילה. אין כאן מילה היום! כבר למדנו שזו מילה חלשה אם לא הכינו. לכאורה פשוט.

אמירה לגוי: שכח ולא הביא סכין מערב שבת